

Brussel, 10 maart 2026
(OR. en)

7179/26

ENER 117
ENV 212
TRANS 137
ECOFIN 313
RECH 114

BEGELEIDENDE NOTA

---

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	10 maart 2026
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

---

nr. Comdoc.:	C(2026) 1523 final
Betreft:	AANBEVELING VAN DE COMMISSIE van 10.3.2026 met praktische richtsnoeren voor éénloketdiensten voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen

---

De delegaties vinden hierbij document C(2026) 1523 final.

Bijlage: C(2026) 1523 final

Brussel, 10.3.2026
C(2026) 1523 final

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 10.3.2026

**met praktische richtsnoeren voor éénloketdiensten voor energie-efficiëntie en de
energieprestatie van gebouwen**

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 10.3.2026

met praktische richtsnoeren voor éénloketdiensten voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad¹ is de doelstelling om uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit in de hele economie te bereiken, vastgelegd in het recht van de Unie en is een bindende toezegging van de Unie vastgelegd om tegen 2030 de nettobroeikasgasemissies (emissies na de aftrek van verwijderingen) in de Unie met ten minste 55 % te reduceren ten opzichte van de niveaus van 1990.
- (2) De gebouwensector is goed voor ongeveer 40 % van het energieverbruik in de Unie en meer dan een derde van de energierelateerde broeikasgasemissies. Energierenovatie van het gebouwenbestand speelt daarom een fundamentele rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie inzake klimaatneutraliteit, en vereist zowel een verdubbeling van het renovatiepercentage (momenteel ongeveer 1 %) als een aanzienlijke toename van de grondigheid van de renovaties (d.w.z. aanzienlijke energiebesparingen) om tegen 2050 een volledig koolstofvrij gebouwenbestand te realiseren.
- (3) Het actieplan voor betaalbare energie (“het actieplan”)², dat op 26 februari 2025 is aangenomen in het kader van de Clean Industrial Deal³, bevat belangrijke maatregelen om de energiekosten voor huishoudens en ondernemingen te verlagen en bij te dragen aan de totstandkoming van een echte energie-unie die zorgt voor concurrentievermogen, veiligheid en decarbonisatie en die waarborgt dat niemand achterblijft in de transitie naar een klimaatneutrale economie. Het actieplan is gebaseerd op vier pijlers en acht kernacties, waaronder een specifieke actie voor het verhogen van de energie-efficiëntie en het realiseren van energiebesparingen, waarbij de nadruk ligt op de rol van energie-efficiëntie als belangrijke factor voor betaalbare energie, decarbonisatie en het concurrentievermogen van de industrie. Om de energie-

---

¹ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (*PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1*).

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s “Actieplan voor betaalbare energie — De werkelijke waarde van onze energie-unie ontsluiten om betaalbare, efficiënte en schone energie voor alle Europeanen te waarborgen” (COM/2025/79 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52025DC0079>).

³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s “De Clean Industrial Deal: Een gezamenlijke routekaart voor concurrentievermogen en decarbonisatie” (COM(2025) 85 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A52025DC0085>).

efficiëntie te bevorderen, ondersteunt de Commissie marktdeelnemers en financiële instellingen bij het stimuleren van een eengemaakte markt voor energie-efficiëntie.

- (4) In de mededeling over het REPowerEU-plan van mei 2022⁴, gevolgd door de routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie⁵ en het voorstel voor een verordening inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid⁶ werd het belang onderstreept van energiebesparing, energie-efficiëntie en renovatie van het gebouwenbestand om de doelstellingen van de EU op het gebied van energiezekerheid te verwezenlijken en iedereen van betaalbare en duurzame energie te voorzien. Meer dan de helft van het gasverbruik in Europa is bestemd voor gebouwen, wat betekent dat deze een cruciale rol spelen in de energiezekerheid en -onafhankelijkheid van Europa.
- (5) In Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie (herschikking) (herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie)⁷ wordt een bindende EU-doelstelling vastgesteld van een vermindering van het primair en finaal energieverbruik met 11,7 % tegen 2030. Hiermee worden de ambities voor 2030 op het gebied van energie-efficiëntie aanzienlijk verhoogd, met inbegrip van de financiering voor energie-efficiëntie en steun om mensen mondiger te maken en te ondersteunen bij de energietransitie.
- (6) In Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking) (herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen)⁸ wordt voorzien in een reeks maatregelen die moeten helpen om de energieprestatie van gebouwen structureel te verbeteren, en worden de lidstaten aangemoedigd om een alomvattend faciliterend kader op te zetten door middel van toegankelijke en transparante adviesinstrumenten en ondersteunende instrumenten, zoals éénloketsystemen.
- (7) Grondige renovaties⁹, met name renovaties waarbij de thermische isolatie van gebouwen volledig wordt verbeterd, worden nog maar weinig toegepast, ondanks hun cruciale rol bij het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen van de Unie.

---

⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, REPowerEU-plan (COM/2022/230 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>).

⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie (COM/2025/440 final/2, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440R%2801%29&qid=1747125158211>).

⁶ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid, en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1938 (COM/2025/828 final, 2025/0180 (COD), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360>).

⁷ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁸ Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 8 mei 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking) (PB L, 2024/1275, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁹ Volgens artikel 2, lid 20, van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen wordt verstaan onder "grondige renovatie": renovatie die in overeenstemming is met het energie-efficiëntie-

- (8) Het huidige overheidsbeleid pakt de vraagzijde in de eerste plaats aan door middel van regelgevingsvereisten, bewustmakingscampagnes, overheidssubsidies, fiscale stimulansen en preferentiële financiering; die aanpak is tot dusver ontoereikend gebleken om middelmatige en grondige renovaties op de nodige schaal te bevorderen, maar er zijn wel basisverbeteringen van de energie-efficiëntie mee ondersteund.
- (9) In artikel 30 van de richtlijn energie-efficiëntie (EU/2023/1791) en artikel 17 van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) wordt erkend dat er voldoende financiële en technische steun moet worden ingezet om investeringen in energie-efficiëntie maatregelen en energierenovaties te mobiliseren, teneinde de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 en de doelstellingen voor de renovatie van gebouwen te verwezenlijken en tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken. In artikel 17 van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) is ook bepaald dat financiële stimulansen in de eerste plaats gericht moeten zijn op kwetsbare huishoudens, mensen die met energiearmoede kampen en mensen die in een sociale woning wonen. Bovendien moet, overeenkomstig artikel 9 van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275), de naleving van minimumnormen voor energieprestaties worden ondersteund door middel van technische bijstand en geïntegreerde financieringsregelingen die stimulansen bieden voor grondige renovaties en gefaseerde grondige renovaties, alsmede maatregelen om niet-economische belemmeringen weg te nemen.
- (10) In artikel 7 van de aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit¹⁰ worden de lidstaten aangemoedigd om publieke en particuliere financiële steun te mobiliseren en stimulansen te bieden voor particuliere investeringen in hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie, aangevuld met advies aan consumenten om hun energieverbruik beter te beheren en weloverwogen beslissingen te nemen over energiebesparing.
- (11) Om deze doelstellingen te verwezenlijken, is het van belang om particuliere kapitaalinvesteringen verder te mobiliseren en de investeringskloof te dichten. De marktvaart naar energie-efficiëntie en renovatie van gebouwen stimuleren is essentieel om meer bedrijven en investeerders aan te trekken voor de energie-efficiëntiesector.
- (12) De geringe vraag naar energierenovaties en energie-efficiëntieverbeteringen, met name middelgrote en grondige renovaties, vormt een belangrijke belemmering voor het behalen van de EU-doelstellingen op het gebied van schone energie en energie-efficiëntie.
- (13) Daarom is het van cruciaal belang om éénloketsystemen op te zetten die burgers gedurende het hele renovatietraject zowel informatie als concrete bijstand bieden, om

---

eerstbeginsel, die gericht is op essentiële onderdelen van gebouwen en waarbij een gebouw of gebouweenheid wordt getransformeerd: a) vóór 1 januari 2030, tot een bijna-energieneutraal gebouw; b) vanaf 1 januari 2030, tot een emissievrij gebouw. Bovendien is in artikel 17, lid 16, van de EPBD bepaald: “[D]e lidstaten stimuleren grondige renovatie en gefaseerde grondige renovatie met extra financiële, fiscale, administratieve en technische ondersteuning Wanneer het niet technisch of economisch haalbaar is om een gebouw om te vormen tot een emissievrij gebouw, wordt een renovatie die het primaire energieverbruik met ten minste 60 % doet dalen voor de toepassing van dit lid als een grondige renovatie beschouwd.”

¹⁰ Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2022 inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit (2022/C 243/04), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=oj:JOC_2022_243_R_0004.

zo de vraag naar investeringen in energie-efficiëntie en energierenovatie te stimuleren en samen te voegen.

- (14) Huishoudens, met name huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens, ondervinden aanzienlijke beperkingen in hun renovatiemogelijkheden. Deze beperkingen omvatten onder meer tegenstrijdige prioriteiten in de relatie tussen eigenaar en huurder of in het kader van mede-eigendom, complexe besluitvormingsprocessen, gebrek aan tijd, kennis en financiële middelen, en moeilijkheden bij het verkrijgen van advies op maat en toegang tot financieringsinstrumenten.
- (15) Huurders laten vaak de voordelen van renovaties onbenut vanwege tegenstrijdige belangen: verhuurders zijn verantwoordelijk voor renovaties, maar zijn nauwelijks gemotiveerd om te investeren, omdat meestal de huurders, en niet de verhuurders, profiteren van lagere energierekeningen en betere woonomstandigheden. Onzekerheid bij langlopende huurovereenkomsten ontmoedigt verhuurders ook om dure verbeteringen door te voeren. Het bevorderen van vertrouwen en het overbruggen van informatieasymmetrieën door middel van duidelijke communicatie, onafhankelijke adviesdiensten, betrouwbare aannemers, energiegemeenschappen en andere door burgers geleide initiatieven kan helpen om de belangen van huurders en verhuurders op één lijn te brengen.
- (16) De vele voordelen van energierenovatieprojecten kunnen negatief worden beïnvloed door kwaliteitsgebreken (bv. materialen van slechte kwaliteit, onjuiste installatie) en een gebrek aan coördinatie tussen de betrokken vakgebieden of in de volgorde van de renovatiestappen, waardoor uiteindelijk het verbruik of de kosten hoger uitvallen dan verwacht, of aan de andere kant de renovaties minder duurzaam zijn.
- (17) Éénloketsystemen worden gezien als een cruciaal instrument om de bovengenoemde belemmeringen voor de energierenovatie van gebouwen weg te nemen en renovaties in het algemeen te vergemakkelijken. Zij vereenvoudigen de toegang tot expertise, advies, renovatiebedrijven en financiering. In verschillende lidstaten zijn reeds met succes éénloketsystemen opgezet, waarmee een groter publiek kan worden bereikt als gevolg van de uitvoering van artikel 18 van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) en artikel 22 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie (EU/2023/1791).
- (18) De grootschalige verspreiding van netwerken van éénloketsystemen op nationaal en lokaal niveau is daarom een manier om het EU-beleid eenvoudiger uit te voeren en ervoor te zorgen dat het EU-beleid resultaten oplevert en dat burgers en bedrijven voldoende worden ondersteund.
- (19) Op hun beurt kunnen éénloketsystemen een cruciale rol spelen bij het ondersteunen van energie-efficiëntie in huishoudens, ondernemingen en de dienstensector, met name in kleine en micro-ondernemingen, en zo helpen de energiekosten te verlagen en het concurrentievermogen van EU-ondernemingen te vergroten, terwijl tegelijkertijd de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU worden ondersteund.
- (20) Net als huiseigenaren beschikken kleine en micro-ondernemingen vaak niet over het technische vermogen en de financiële expertise om energie-efficiëntiemaatregelen te ontwerpen en uit te voeren. Zij kunnen ondersteuning nodig hebben om toegang te verkrijgen tot beschikbare overheidsstimulansen en particuliere financiering. Over het algemeen zouden zij baat hebben bij advies en ondersteuning op maat om kennis op te bouwen, het bewustzijn te vergroten en de technische, financiële en administratieve

beslissingen te nemen die nodig zijn om energie-efficiëntieprojecten te ontwerpen en uit te voeren.

- (21) Eénloketsystemen kunnen verschillende functies vervullen, naast het bieden van technisch, administratief en financieel advies over energie-efficiëntie en renovatie van gebouwen. Zij kunnen eindafnemers en -gebruikers ook informatie en contactgegevens verstrekken over speciale contactpunten die hen kunnen helpen inzicht te krijgen in hun rechten, de relevante wetgeving en de beschikbare mechanismen voor het oplossen van geschillen. Zij kunnen specifieke diensten aanbieden voor kwetsbare huishoudens, mensen die met energiearmoede kampen en huishoudens met een laag inkomen¹¹.
- (22) Een Europees burgerpanel over energie-efficiëntie heeft in 2024 aanbevelingen bij de Commissie ingediend waarin de sleutelrol van éénloketsystemen en adviesdiensten ter verbetering van de energie-efficiëntie wordt benadrukt¹².
- (23) Overeenkomstig artikel 22, lid 4, van de richtlijn energie-efficiëntie (EU/2023/1791) moeten de lidstaten éénloketsystemen of soortgelijke mechanismen opzetten voor het verstrekken van technisch, administratief en financieel advies en bijstand op het gebied van energie-efficiëntie aan eindafnemers en eindgebruikers, met name huishoudelijke en kleine niet-huishoudelijke afnemers, waaronder kmo's en micro-ondernemingen. Overeenkomstig artikel 22, lid 6, van de richtlijn energie-efficiëntie (EU/2023/1791) moet de Commissie de lidstaten richtsnoeren verstrekken voor de ontwikkeling van die éénloketsystemen met het oog op de totstandbrenging van een geharmoniseerde aanpak in de hele Unie. De richtsnoeren waarnaar in die bepaling wordt verwezen, hebben tot doel de samenwerking tussen overheidsinstanties, energieagentschappen en door de gemeenschap geleide initiatieven te stimuleren.
- (24) De gedetailleerde richtsnoeren in de bijlage bij deze aanbeveling geven een overzicht van bestaande éénloketdiensten, modellen, governancestructuren en ervaringen in de hele EU, met het oog op het bevorderen van succesvolle beste praktijken en gemeenschappelijke benaderingen in de hele EU. In de gedetailleerde richtsnoeren en deze aanbeveling wordt benadrukt dat het van cruciaal belang is om de éénloketdiensten te verankeren in de lokale en culturele context en optimaal gebruik te maken van de samenwerking met nationale, regionale en lokale overheidsinstanties en energieagentschappen.
- (25) Verder wordt in de gedetailleerde richtsnoeren gewezen op de positieve bijdrage van energiegemeenschappen of door burgers en bedrijven geleide initiatieven, die een aanzienlijke aanvullende impact kunnen hebben bovenop de door de overheid geleide initiatieven.
- (26) Overeenkomstig artikel 18, lid 1, van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) moeten de lidstaten zorgen voor de oprichting en

---

¹¹ Centrale contactpunten kunnen deel uitmaken van algemene consumentenvoorlichtingsloketten en informatie verstrekken over rechten, de toepasselijke wetgeving en de geschillenbeslechtsmechanismen waarover consumenten beschikken in geval van een geschil, waaronder niet alleen energie-efficiëntie, maar ook ondersteuning van aardgasverbruikers, onder meer met betrekking tot de uitfasering van gas, advies over duurzame verwarmingsopties en toegang tot hernieuwbare energie of het oprichten van een energiegemeenschap.

¹² Definitieve aanbevelingen, Europees burgerpanel over energie-efficiëntie, https://citizens.ec.europa.eu/european-citizens-panels/energy-efficiency-panel_nl.

werking van faciliteiten voor technische bijstand, onder meer via inclusieve éénloketsystemen voor de energieprestatie van gebouwen, die gericht zijn op alle actoren die betrokken zijn bij de renovatie van gebouwen, onder andere huiseigenaren en administratieve, financiële en economische actoren, zoals kmo's, met inbegrip van micro-ondernemingen. Dit dient te gebeuren in samenwerking met de bevoegde autoriteiten en, in voorkomend geval, particuliere belanghebbenden.

- (27) In hun nationale plannen voor de renovatie van gebouwen moeten de lidstaten, als onderdeel van het overzicht van geplande en uitgevoerde beleidslijnen en maatregelen, verslag uitbrengen over de oprichting van éénloketsystemen of soortgelijke mechanismen voor het verstrekken van technisch, administratief en financieel advies en bijstand overeenkomstig artikel 18 van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275).
- (28) Andere instrumenten die in de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) worden genoemd, zijn bedoeld om renovaties te vereenvoudigen en ervoor te zorgen dat gebouweigenaren betrouwbare informatie krijgen over de meest kosteneffectieve oplossingen die zijn afgestemd op de specifieke kenmerken van hun gebouwen en op hun behoeften. Overeenkomstig artikel 12 van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) moeten de lidstaten uiterlijk in 2026 een nationale regeling voor renovatiepaspoorten invoeren om gebouweigenaren te begeleiden bij hun gefaseerde renovaties met het oog op emissievrije gebouwen. Overeenkomstig artikel 19 van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275) moeten energieprestatiecertificaten (EPC's) aanbevelingen bevatten voor de kosteneffectieve verbetering van de energieprestatie van het gebouw. Op grond van artikel 19 moeten eigenaren van gebouwen met een zeer lage EPC-klasse naar een éénloketsysteem worden uitgenodigd.
- (29) Overeenkomstig artikel 30, lid 2, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie (EU/2023/1791) moet de Commissie de lidstaten helpen bij het opzetten of versterken van bestaande faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand op nationaal, regionaal of lokaal niveau, met het oog op het vergroten van de investeringen in energie-efficiëntie. Daartoe moet de Commissie onder meer bijstand verlenen voor het opzetten van éénloketsystemen ter ondersteuning van maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie en energierenovaties in het kader van het LIFE-subprogramma voor de transitie naar schone energie en de Europese faciliteit voor bijstand aan lokale energieprojecten (Elena) of andere beschikbare faciliteiten/initiatieven voor technische bijstand.

HEEFT DE VOLGENDE AANBEVELING VASTGESTELD:

1. Bij de uitvoering van deze aanbevelingen om éénloketsystemen voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen op te zetten, moeten de lidstaten de praktische richtsnoeren in de bijlage bij deze aanbeveling volgen.

Gedaan te Brussel, 10.3.2026

Voor de Commissie
Dan Jørgensen
Lid van de Commissie

VOOR GELIJKLUIDEND AFSCRIFT
Voor de secretaris-generaal

Martine DEPREZ
Directeur
Besluitvorming & Collegialiteit
EUROPESE COMMISSIE